

Fierljeppen: oud volksspel en sport fan it boppeste buordsje

WINSUM - Friese kampioenskippen in út deze provincie stammende sporten hebben voor deelnemers en organisatoren een bijzonder soort magie. Hoewel het geen FK wordt genoemd, kan nergens een aansprekender kaatswedstrijd worden gehouden dan door de PC op het Sjúkelan in Franeker. Ook een door dissident Klaas Adema te organiseren NK skûtsjesilen zal het - ondanks de prijs van 5000 gulden - altijd afleggen tegen de net afgesloten Friese SKS-titelstrijd. „De Meeters en Zwaga's komme om te skûtsjesilen en met om te silen mei skûtsjes”, aldus SKS-voorzitter Alex Brinksma. In de fierljepperij moet alles wijken voor het traditioneel in Winsum af te werken FK. Pas als de prijzen daar verdeeld zijn, wordt vooruit gekeken naar het Nederlands kampioenschap: een monster zonder veel waarde.

Alle gestarte favorieten haalden zaterdag in Winsum de vier finales. Drie voorspelbare kampioenen (Rimmer Abma, Eddy Spriensma en Wybe Valkema) kwamen op het ereplankier en toch hadden deze ervaren winnaars met kasten vol prijzen even erg de zenuwen voor 'Winsum' als de enige verrassende winnaar Christiaan Kruis uit IJlst. De Friese titel kan niet vaak genoeg gewonnen worden.

De geblesseerde kanshebbers Gerhard Vlieger en Jetty Bouma liepen met de ziel onder de arm rond bij het kampioenschap. De vorig jaar drie centimeter naast de titel grijpende fierljepegk Bjinse Wolters - zaterdag kansloos derde - drukte de honger naar de sulveren pols het treffendst uit. „Ik gjin troch tot ik hjir kampioen west bin.”

De toegestroomde campinggasten hadden weinig reden tot jui-

chen, want nat-sprongen waren er nauwelijks. De pols werd net even preciezer gezet en de concentratie was juist even groter als bij normale bondswedstrijden. Redelijk presteren op het FK is ook voor de stoet van kanslozen een heilig moeten. De titel staat zo hoog aangeschreven dat ljeppers met kansen erop zo veilig mogelijk over-

gaan naar een kwalificatie-afstand. Het kruit en de kleren worden droog houden voor de finale-ronde. Slechts de kanonnen Abma en Wolters en de jongens tot en met vijftien jaar - met z'n vijven allemaal al zeker van de kampioensronde - speelden wat hoger spel.

Het fierljeppen begon hoe dan ook pas in de finale. Wie uit de ronduit matige afstanden bij de voorronden van dames en junioren afleidde dat er sprake was van een saaie wedstrijd, voelde het belang en de spanning niet aan. De junior Wybe Valkema staat hoog in het klassement, maar maakte er al enige tijd op 'gewone' wedstrijden een potje van. „Ik weagje dan alles om grutte ôfstannen te heljen. Ik haw sân aardige sprongen yn it klassemint en bin twadde achter Egbert Mos. Dit kampioenskip is ommers folle moaier as it winnen fan dat klassemint. Och hea!”

De uit Joure afkomstige ljepper is al jaren een topper, maar had nog geen enkele Friese titel achter zijn naam. Bij de dames greep zijn nicht Ada Valkema juist naast de titel. Revanche op het NK in Grijpskerk over twee weken? „Nee, dat kin net. Dit kampioenskip is folle wichtiger. Dit seit my mear. It bliuwt in Fryske sport.

Mar gelokkich bin ik yn 1984 al in kear kampioen west.”

'Boppeste buordsje'

Het Frysk Ljeppers Bûn kondigde het FK zoals gebruikelijk aan in een advertentie in de dagbladen. Pal onder die bondsadvertentie - in het Nederlands opgesteld met twee 'ordinaire' klassementswedstrijden erbij - plaatste de organiserende afdeling Winsum een eigen aankondiging in geef Frysk. 'Kom froumanmachtig. Sport fan it boppeste buordsje' luidde de oproep. Commentator Teake Bult hield in Winsum ook niet zoals elders rekening met de vakantiegangers. Hij bleef in de memmetaal omroepen. Alles moet Fries zijn.

Op het programmablade is de enige concessie aan het Fries de vermelding van de (vertrekken-de) sponsor, die 'vierkant achter het ljeppen staat'. De namen van de kampioenen worden bijge-

schreven op een soort van kerkborden bij de ingang van de Winsumer accommodatie. En om de bijna sacrale sfeer compleet te maken: begin en einde van de wedstrijd worden gemarkeerd door het devoot gespeelde en stevig meegezongen Friese volkslied.

Seizoen voorbij

Toen eregast ir. Jan Siphkema - voorzitter van de vereniging Friese Elf Steden - de prijzen in Winsum had uitgereikt, kon het seizoen als afgesloten worden beschouwd. De ljepperij morgenavond in It Heidenskip is slechts aardig voor wie nog wil promoveren of niet degraderen. Zaterdag is er nog het uitstapje naar Jaarsveld, waar de Hollandse bond in de tweekamp verpulverd kan worden en een week later het NK. „Hjir is de druk swierder. Winsum libje ik op ta. It giet dochs allegear om dy sulveren pols. Ik sjoch no pas nei it NK”, gaf Rimmer Abma toe, hoewel hij in Grijpskerk met Aart de With erbij mogelijk tot topsport-afstanden over de achttien meter kan komen.

Op de achtergrond werd de opvallende FLB-auto alweer ingeladen. Met de polsenkar erachter reed de Makkumer pr-man Ale de Boer er gisteren mee naar het Belgische Hamont. Daar was fierljeppen als Friese folklore de hoofddact op een manifestatie (Inkom: 50 frank) met oude volksspelen als krulbol, pierbol, struifvogel, dopspel, trou-madamme, ringsteken, gaibol, tonspel en liggende wipschieten. WvdH

Een vreugde-explosie van junior Wybe Valkema in het zandbed nadat hij op 15.90 meter is uitgekomen: „Dit kampioenskip is folle moaier as it earste plak yn it klassemint. Och hea!”